

© 2000, 2018, 2019 by Editura POLIROM

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezentă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Foto copertă: © Anna Kucherova/Shutterstock.com

www.polirom.ro

Editura POLIROM

Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1,
et. 1, sector 4, 040031, O.P. 53

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

EMINESCU, MIHAI

Dulcea mea Doamnă/Eminul meu iubit: corespondență inedită Mihai Eminescu – Veronica Micle: scrisori din arhiva familiei Graziella și Vasile Grigorcea / ed. îngrij., transcriere, note și pref. de Christina Zarifopol-Illias. – Ed. a IV-a. – Iași: Polirom, 2019

ISBN 978-973-46-7938-6

I. Micle, Veronica

II. Zarifopol-Illias, Christina (ed. șt.)

821.135.1

Printed in ROMANIA

Mihai EMINESCU Veronica MICLE

Dulcea mea Doamnă/ Eminul meu iubit Corespondență inedită

Scrisori din arhiva familiei Graziella
și Vasile Grigorcea

Ediție îngrijită, transcriere, note și prefată
de Christina Zarifopol-Illias

Ediția a IV-a

POLIROM
2019

despre lehamitea nesfărșită de meseria de gazetar, pe care o socotea o negustorie cu principii, care i-a înveninat relațiile cu toată lumea încât considera, în august 1882, că «*sunt unul din oamenii cei mai bine urâți din România*». Aflăm și o probă despre laboratorul său de creație privind elaborarea, în 1882, a *Luceafărului*, pe care l-a creat în câteva săptămâni, la 17 aprilie 1882 vestind-o pe Veronica despre încheierea poemei, pe care, după ce a transcris-o, a citit-o în ședințele Junimii, mai operând modificări.

Ediția e creditabilă perfect, facsimilele reproduse la toate scrisorile (excent executate, restituind până și culoarea hârtiei originalului) atestând autenticitatea lor. Ca unul care am lucrat pe manuscrisele caietelor eminesciene de la B.A.R. confirm autenticitatea lor.”

(Zigu Ornea, *România literară*)

Cuprins

<i>Istoria unei comori ascunse</i>	5	
<i>Notă asupra ediției întâi</i>	15	
Scrisori ale lui Mihai Eminescu		
către Veronica Micle	17	
Anul 1879	19	
Anul 1880	45	
Anul 1881	99	
Anul 1882	101	
Anul 1883	193	
Scrisori nedatate	197	
Scrisori ale Veronicăi Micle		
către Mihai Eminescu	207	
Anul 1878	209	
Anul 1880	213	
Anul 1881	231	
Scrisoare nedatată	239	
Addenda		241
Scrisori ale Veronicăi Micle către		
Harieta Eminovici	243	
O scrisoare a lui Titu Maiorescu		
către Mihai Eminescu	249	
O scrisoare a lui Mihai Eminescu către		
Veronica Micle	253	
O scrisoare a Veronicăi Micle către		
Mihai Eminescu	257	
<i>În loc de postfață</i>		261

[1]

1879 – 10 August

Scumpa mea amică,

Astăzi abia am aflat trista știre despre pierderea ce ai suferit-o și știi bine, că dacă este cineva care-o poate prețui, acela sunt eu. Având până ieri un sprijin sigur și respectat, astăzi Te vezi prin acea lovire expusă poate unor schimbări, pe care o natură sfioasă de femei nu le poate prevedea, nici suferi.

Iartă, scumpă amică, dacă mă mărginesc la câteva șiruri, cari sunt departe de-a putea spune tot ce aş avea de spus, dacă dureroasele împrejurări mi-ar fi cunoscute. Dar redus la scurtele știri jurnalistiche, neavând nici o singură știință de la chiar mâna Dtale, abia pot să presupun, dacă întrebări făcute de-a dreptul și păreri de rău venite din parte-mi, ar parveni în mâinile Dtale și dacă n-ai avea în aceste triste momente o adevărată averiune contra lor.

De aceea doresc ca cel puțin mie, care mă cred cel mai bun și mai sincer amic al Dtale, să-mi comunic toate neajunsurile pe care neapărat vei fi având a le întâmpina în urma unei atât de dure-roase pierderi. Aș dori să știu asemenea cum te află și dacă această dorință a mea ar întâmpina din partea Dtale amiciția de-a mi scrie două șiruri, aș fi recunoscător pentru această dovdă de aprețuire.

Nici știu unde să adresez scrisoarea, nici știu dacă, pentru înlăturarea neliniștii și îngrijirilor ce le am pentru Dta, această scrisoare va avea favoarea de-a ajunge în mâinile Dtale, căci presupun că nu vei fi știind unde ți-e capul. De aceea te rog a-mi răspunde. Te rog ca, din mijlocul acelor dureri în care Te afli, să-ți aduci aminte și de un amic, care le împărtășește sincer și cu statornicie.

Al Dtale
M. Eminescu
strada bis. Ienii N°. 10.

Intâia scrisoare după moartea soțului meu.

10 August 79*

* Adnotări făcute, cu cerneală violetă, de Veronica Micle.

1879 - 10 August

Semper mea amica,

Astăzi abia am aflat tripla stire
despre pierderea ce ai suferit și săn-
tine, ca daca este cinerea care
poate procul, nela sunt eu. Având
pană într-un sprâncin sănse și respectat
astăzi. Te rog prin acel locare sănse
poate mult schimbări, pe care o reținem
săvârșe de femei nu se poate proceda,
nici sănse.

Totuște, semper mea amica, dacă
mă mărgineste la calea zilei!

partea Diale amicului de-a mi scrie două sururi, ne
recunoscător pentru accentă dovedită de apropiere.

celim omului sănse sănse nu jucătă războiu

1879 - 10 August

Semper mea amica,

Astăzi abia am aflat tripla stire
despre pierderea ce ai suferit și săn-
tine, ca daca este cinerea care
poate procul, nela sunt eu. Având
pană într-un sprâncin sănse și respectat
astăzi. Te rog prin acel locare sănse
poate mult schimbări, pe care o reținem
săvârșe de femei nu se poate proceda,
nici sănse.

Totuște, semper mea amica, dacă
mă mărgineste la calea zilei!

Mihai Eminescu. Scrisoare către Veronica Micle,
10 august 1879

[2]

București 17/29 August

Scumpă amică,

Te-nșeli dacă crezi, că din uitare sau neglijență n-am răspuns repede la scrisoarea ta. Cauza întârzierii întâi c-am voit să mă informez dacă suplica pentru continuarea lefei are vreo perspectivă de succes, și mă tem că n-are, apoi că eu însuși sunt în ajunul de-a pleca la Botoșani – pe câteva zile la Iași, când va fi avută ocazia de-a-ți spune, că după cât informațiile mele sunt exakte, o asemenea suplică n-ar avea din nefericire rezultatul dorit.

Sfatul ce ți-l pot da e că acum liberalii având majoritatea în Cameră și răposatul fiind toată viața sa liberal, deși de-o pronunțată moderațiune, amicii săi politici trebuie rugați a lucra pentru ca să ți se reguleze o pensie viageră de înălțimea lefei chiar.

Dacă e sau nu necesitate să vii la București nu pot să ști, dar eu crez că nu, numai dacă amicii răposatului vor sprijini cu putere suplica în Cameră.

Peste două trei zile voi fi, sper, în Iași când voi avea multe de spus; sper totodată, că pe lângă

fericirea de a te revedea, voi avea și pe aceea de a-ți inspira curaj.

Al tău
Gajus*

17 A[u]gust 79**

* Numele unui personaj din schița *La aniversara*, folosit de Mihai Eminescu ca pseudonim cu care a semnat câteva din scrisorile sale către Veronica Micle.

** Scrisoarea este datată, cu cerneală violetă, și de Veronica Micle.

[3]

Botoșani 29 August
10 Sept. 879

Dulcea mea amică,

Nevenind trei zile în oraș, căci am petrecut la țară, am primit abia astăzi scrisoarea ta sosită de trei zile. Te credeam la vie și nu cutezaseam să-ți scriu. Iar acum luând condeiul în mâna, mă simt incapabil de-a scrie măcar un sir cuminte, căci îndată la primirea scrisorii tale gândul cel întâi a fost să plec numai decât la Iași. Dar lucrurile îmi sunt la țară și afară de asta știi că am un plan economicos cu bătrânul meu, asupra reușitei căruia nu sunt încă luminat. E verosimil însă că nu va succede. Eu voi fi deja la 1 Septembrie noaptea în Iași cel puțin pentru a-ți strânge mânilor încă odată et pour que je me grise encore une fois en te voyant. Sunt incapabil de-a gândi ceva, incapabil de-a lucra și mii de idei cari de cari mai curioase și mai nerealizabile îmi străbat capul întunecându-mi hotărârea. Un lucru știu și voi hotărât: să fii a mea și pentru totdeauna. Nici nu îmi pot închipsui altă viață decât în apropierea ta și numai sub condiția aceasta voi în genere să trăiesc. Altfel la ce-aș mai târâi o existență de care mi-a fost silă, de la care n-am avut nimic decât dureri și în cazul cel mai bun urât. Știu că-ți scriu lucruri fără de nici o legătură și c-aș vrea mai bine să te țin de

mână decât să-ți scriu și... Dar tu știi toate, ce să-ți mai spun ceea ce știm de mult amândoi, ceea ce pururea vom ști, ceea ce spus și respus între noi are cu toate acestea totdeauna un farmec renăscând. De mii, de mii de ori!

Te rog mult nu mă uita.
Mihai

[4]

Roman Sâmbătă 8 $\frac{1}{4}$ ore dim.

24 Septembrie 1879*

Dulce amică,

Am primit în sfârșit biletul și îl trimit.
Ajungând la Roman tu trebuie să-ți scoți de la cassă o jumătate de bilet de classa a III-ea, arătându-ți biletul tău, care va fi stampilat.

Cu trenul de la 12 ore plec la București.

Te sărut de-o sută de mii de ori de la picioare-nce-

pând până în vîrful creștetului.

Petite gentillesse, je t'aime!

Mihai

Tu își dai putință pentru că nu merge mândește
odă și pot să te ducă să te ceară une fele en
voyant. Sunt împărătește sănătatea, incapabil
de a lucra și nici de învățat de cărți mai departe, să
mai normalizezile într-o săptămână capul să fie sănătă
de-mi hotărârea. Un lucru zice și vezi hotărârea și
fii în acela să iei pentru totdeauna. Nu nu imi pot lăsa
pui altă viață decât în apropierea ta și numai cu
condiția sănătății lui în general să trăiască. Altfel î
nu se mai sănătății să existență de care sănătății făci
de la care n-sună avut nimic decât dușuri și în cazul
că nu mai bun urat. Stiu că-ți scriu lucruri fără de

* Scrisoare datată, cu cerneală violetă, de Veronica Micle.

Roman Sâmbătă 8 $\frac{1}{4}$ ore dim.
24 Sept 1879.

Dulce amică,

Am primit în sfârșit biletul și îl
trimit. Ajungând la Roman tu trebuie
să-ți scoți de la cassă o jumătate
de bilet de classa a III-a, arătându-ți
biletul tău, care va fi stampilat.

Cu trenul de la 12 ore plec
la București.

Te sărut de-o sută de mii de ori
de la picioare-nce-pând până în vîrful
creștetului.

Petite gentillesse, je t'aime!

Mihai

Mihai Eminescu. Scrisoare către Veronica Micle,
24 septembrie 1879